

mesto, ktero je na grčastem svetu stalo*); Asanka, stara oblika za Jasanka, primeri: Jasenice, imena krajev; to tudi pomenja korenika usk, lucidus, splendens, litevsk: auszra, auszka, dea lucis, matutina.

Med rekami se imenujete Kus (Kusus) in Grana, Granva današnji: Gran. Poslednje ime je že Šafařík dokazal kot praslovansko, in vas, v katerem Grana izvira, se še danes veli: Hranovnice. K reki Kus (Vaha?) primeri ime rečice studene: Kusida, na meji črnogorski (Vuk, rječ. s. v.) sansk. kučala, mrzla voda.

Imena traških mest imajo skoro vsa pristavek: dava, postavimo: Netindava, Petrodava, Sucidava, Utidava, Doridava, Singidava, Sergidava, Ziridava, ali pa: thusa, postavimo: Zarmisegethusa itd.

Da so Karpiani bili Slovani, priča tudi ime gore Karpat, ὁ κάρπατης ὄρος; al jaz ne morem s Šafaříkom imena izpeljevati iz hrb = hrib, ker Grki bi bili pisali: καρβατης, καρβίαντοι, Latini: Harbates, Harbi, ne pa: Carpatas, Carpi. Po mojem mnenju pomenja karp, karpiti (scilic. breg, hrib primeri: rogat): mons curvus, tortuosus, kegelförmig zugespitzter, gewundener Berg. Prvotni pomen korenike: karp, krp, je: sich winden, wölben, gebogen sein, zato štajerskoslov. krpale = lôcni, Futterschwinge, krpale, lôcni na nogah, česk. metath. kraple, Schneeschuhe, starslov. krpá, textura. Karpat je toraj v pomenu enak z imenom karpatske 7400 čevljev visoke gore: Krivan, mons curvus, tortuosus, in res so Karpati večidel: montes tortuosi.

Čista se še je ohranila oblika v imenu: Karpolani, Kropolani, kakor se ena podkarpatska vas veli. Tudi na Štajerskem, in sicer v šmarski in sivniški fari, imamo vesi z imenom: Karpule, Korpule in tudi te stojijo na obočnih hribih, do katerih drži vijugasta pot.

Sem še spadajo prestara imena severnih Slovanov: Karpenko, Karpinski, Karpov; krajev: Karpovice, gotovo tudi: Krapina za: Karpina; dalje ljudstva poljskega: Kurpiani. Karp, korp pa je = kalp, kolp, zato ime rek: Kolpa, Kolpina, Kolpinka, imena rek in rečic pri severnih Slovanih in v nekdanji Panonii, in ime pomenja: krivanka, der in Windungen, Krümmungen strömende Fluss.

Karpiani so bili mogočen rod, in od Ephora do Guida ravenskega (okoli 886 po Kristusu) jih omenjajo vsi imenitniši pisatelji. Ravenski geograf piše, da je domovina Karpianov bila Sarmacia; s tem imenom pa so pisatelji devetega in desetega stoletja poznamenovali stanovališča in sedeže severnih in severno-iztočnih Slovanov. Nemeč Schlötzer, kateri se je dosti trudil s prazgodovino Slovanov, tudi postavlja prabivališča Slovanov v okrajino, v kateri najdemo v stari dōbi domovino Karpianov.¹⁾

(Dalje prihodnjič.)

Slovansko slovstvo.

* *Nase pravice.* Sastavio dr. Bogoslav Šulek.

Ova knjiga je izbor povelja, zakona i drugih spisa, izvadjenih iz saborskih spisa i Kukuljevića djela: „Jura regni“, znamenitih za državno pravo kraljevine dalmatsko-hrvaško-slavonske, od godine 1102. (ili bolje 1108, jer tim dokumentom počimlje), kad smo se s Ugarskom sdružili, do god. 1868. Latinski su doku-

*) Arsikva tudi zná stati za: РѢСНИКВА primeri krajna slovanska imena: Rsava, Resava itd. Tudi je stala na levem bregu Dunaja trdnjava Karpe, v tretjem stoletju škofovsk sedež.

Pis.

1) Schlötzer, Nestor II, 67.

menti prevedeni i protumačeni. Ovo je dakle kao diplomatska historija našega državnega prava, svakomu razumljiva, te će ga autentično obavijestiti o njegovu stanju i sadašnjem prostranstvu trojedne kraljevine i njezine avtonomije, kao i ob odnošenju k Ugarskoj i Avstriji. U knjigu uvodi liep predgovor i članak o našem državnom pravu. „Dragoljub.“

Ozir po svetu.

* Koliko žganja in piva (ola) popijó po svetu. Po večletnih skušnjah se je izvedelo, da na enega človeka se more šteti na Rusovskem 34 bokalov žganja, piva pa le 6 bokalov, na Pruskem (Prajzovskem) žganja 22, piva 48 bokalov, v Avstrii žganja 4, piva 86 bokalov, na Francozkem žganja 7, piva 84 bokalov, na Angležkem žganja 15, piva 44 bokalov, na Bavarskem (Parskem) žganja nič, piva pa 346 bokalov na enega človeka. — Po takem Rusi popijó največ žganja, Bavarci pa čuda veliko piva.

* Ljudske šole na Francozkem so v zelo slabem stanu. Ne davno je doslužil 73 let star učitelj 49 let, in koliko je dobil mirovine (penzije)? — 100 frankov ali komaj 50 gold. našega denarja. Drug 74 let star učitelj je služil 40 let, in dobil je 61 frankov mirovine! Ako se pomisli, koliko se potrosi za lišp v Parizu, za zabave cesarjeve, za armado itd., pa se primerja s tem beraški denar za dosluženih 49 in 40 let ljudskih učiteljev — se pač vidi, koliko je Francozom, katerih vsaka druga beseda je „civilizacija“, ležeče na omiki narodovi. Ni tedaj čuda, ako 1863. leta v vojake poklicanih mladenčev izmed 100 jih je le 28 znalo brati, 1865. leta le 25, 1866. leta le 24!

Zabavno berilo.

Juri Štrkelj najde zaklad.

Spisal Ivan Zarnik.

(Dalje.)

Juri. No, sedaj vse vem. Imam domá tudi palico, ktera mi bo na tanko pokazala, kje da je šac zakopan, ako jo tudi kacih pet korakov od zaklada v zemljo vsadim. Druzega tedaj ne potrebujem, kakor kramp in motiko, pa bo. Kaj ne, Marko?

Marko. Da, prav imaš, ljubi moj! Pa lej, kmalu bi ti bil nekaj pozabil povedati, in brez tega bi bil ves tvoj trud zastonj!

Juri. Kaj tacega?

Marko. Da zaklada pred ne pogledaš, kakor jutro zjutraj, ko bo že solnce visoko na nebu stalo!

Juri. Bog in sv. Juri te vsliši, Marko! To ti povem, da frdamano ga bova žehtala, če se to zgodi, Marko!

Marko. Sedaj le hitro se odpravi, kajti ura gré že na enajst, in pred polnočjo pa moraš ti na vsako vižo sam pri bukvi biti; do tje pa je tudi dobro gredé poldrugo uro!

Juri. Zdaj grem le domú po kramp in motiko, potem jo bom pa urno udaril po šac.

Marko. Bog daj srečo!

Juri. In sv. Juri!

Marko. Bog!

Zdaj se ločita. Juri korači tihih korakov po kramp in motiko na svoj dom, Marka pa se je tudi domú spat napotil, kajti bilo je že blizo enajste ure. Tiho prikoraci Juri domú in gré naravnost na skedenj po kramp in motiko, vzame pa tudi neko staro prav zaprašeno laterno s sabo; noč je bila temna, in vrh tega pa tudi